

STORTINGET

Representantforslag 148 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Lise Christoffersen, Arild Grande, Eigil Knutsen, Lene Vågslid, Jan Böhler, Rigmor Aasrud, Ruth Grung og Åsunn Lyngedal

Dokument 8:148 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Lise Christoffersen, Arild Grande, Eigil Knutsen, Lene Vågslid, Jan Böhler, Rigmor Aasrud, Ruth Grung og Åsunn Lyngedal om opptrappingsplan for arbeidslivskriminalitetssentrene

Til Stortinget

Bakgrunn

Det seriøse og organiserte arbeidslivet, selve grunnmuren i arbeidslivet, er bygget opp gjennom en streng, men fleksibel arbeidsmiljølov og omfattende avtaler mellom partene i arbeidslivet. Her ligger også det viktigste vernet mot økt innslag av useriøsitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Men i tillegg til denne grunnmuren er det behov for tilsyn og kontroller som sikrer at lovene og reglene som regulerer arbeidslivet, følges, og at det sanksjoneres dersom de brytes.

Forslagsstillerne viser til at en viktig del av regjeringen Stoltenberg II sine tiltaksplaner mot sosial dumping var økt samarbeid og koordinerte tilsyn mellom flere etater. Arbeidstilsynet, Skatteetaten, Nav og politiet samarbeider i dag ved sju samlokaliserte arbeidslivskriminalitetssentre i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Bodø, Tønsberg og Kristiansand. I tillegg til de samlokaliserte enhetene er det etablert lokale og regionale samarbeidsavtaler mellom etatene flere steder i landet. Et viktig mål for samarbeidet er å utnytte etatenes virkemidler og etterretningsinformasjon bedre for å få best mulig effekt. Et godt og effektivt tverretatlig samarbeid er helt avgjørende for å lykkes i arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Styrkingen av kampen for et seriøst og organisert arbeidsliv, og mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, er et tema som arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiverorganisasjonene har fremmet en rekke ganger gjennom høringer, herunder høringen om statsbudsjettet for 2018. Men etter forslagsstillerne syn har dagens regjering så langt vist liten vilje til å prioritere dette feltet, noe som vises i svake bevilgninger og få nye tiltak. De relativt sett få virkningsfulle grepene som er gjort, er hovedsakelig kommet som følge av budsjettforlik i Stortinget gjennom etablering av nye arbeidslivskriminalitetssentre.

Sentrene har imidlertid store utfordringer som må løses for effektivt å kunne løse oppgavene med kontroll, etterforskning, sanksjonering, beslag og anmeldelse av saker. Taushetsplikten fungerer i dag som en beskyttelse av kriminelle aktører. Etatene kan ikke fritt dele informasjon seg imellom for å sikre en mest mulig effektiv kontroll og sanksjonering. En annen utfordring er hvordan det tverretatlige samarbeidet er organisert. Felles oppdragsbrev til tross, så er hver enkelt etat styrt av sine egne måltall og sin egen ledelse. Dette blir problematisk for sentrene som sådan, og det er også usikkert hvem som er ansvarlig og tar beslutningene for det tverretatlige samarbeidet.

Forslagsstillerne mener arbeidslivskriminalitetssentrene trenger en enhetlig ledelse som setter egne mål for hvert enkelt senter, basert på behov og forekomst av arbeidslivskriminalitet i senterets område. Det er også en utfordring at lovverket, sanksjoner og handlingsrom tolkes ulikt mellom etatene og mellom de ulike sentrene. Her er det behov for en felles opplæring og en lik tolkning av handlingsrommet.

Forslagsstillerne viser til at Arbeiderpartiet har fremmet en rekke forslag for å styrke det seriøse og orga-

niserte arbeidslivet, blant annet en omfattende handlingsplan med 30 konkrete tiltak våren 2017, jf. Dokument 8:111 S (2016–2017). Blant tiltakene som ble fremmet, er ulike grep for å styrke kampen mot arbeidslivskriminalitet, herunder å gjøre arbeidslivskriminalitetssentrene mer effektive.

Forslagsstillerne mener det er behov for en opptrappingsplan for å sikre at hele landet dekkes av arbeidslivskriminalitetssentre, at sentrene får økt sine ressurser, og at deres virkemidler styrkes. Større ressurser og mer målrettet oppmerksomhet på arbeidslivskriminalitet vil dessuten medføre økte inntekter til fellesskapet, siden milliarder av kroner unndras statskassen gjennom arbeidslivskriminalitet hvert år.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen lage en økonomisk opptrappingsplan for drift av arbeidslivskriminalitetssentrene, slik at deres kapasitet økes i stortingsperioden 2017–2021.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at det er felles opplæring og planer for arbeidslivskriminalitetssentrene, og sikre at gode erfaringer og arbeidsmetoder deles mellom de ulike sentrene.
3. Stortinget ber regjeringen gi arbeidslivskriminalitetssentrene tydeligere mål og krav til rapportering av resultater i form av beslag i verdier, stans i virksomhet, domfellelser og antall bakmenn som tas.
4. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lov- og forskriftsendringer som sikrer at taushetsbestemmelsene ikke vanskeliggjør samarbeidet mellom de ulike etatene i arbeidslivskriminalitetssentrene.
5. Stortinget ber regjeringen sikre at alle relevante tilsyn utarbeider en forpliktende strategi for sitt arbeid mot arbeidslivskriminalitet.
6. Stortinget ber regjeringen sikre at politiet, Arbeidstilsynet, Skatteetaten og Nav gjennomfører flere uanmeldte tilsyn i bransjer som er spesielt utsatt for arbeidslivskriminalitet. De alvorligste sakene må både prioriteres i etterforskningsfasen og følges opp med raske og strenge reaksjoner.
7. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med arbeidslivets parter etablere ordninger med tettere oppfølging fra tilsynene og LO-koordinatorer på større prosjekter.
8. Stortinget ber regjeringen sikre at samtlige politidistrikt oppretter egne enheter med spisskompetanse på arbeidslivskriminalitet for å ta bakmenn og beslaglegge de kriminelle verdier. Utbytte fra kriminalitet – som for eksempel kjøretøy, kontanter og leiligheter – skal inndras.
9. Stortinget ber regjeringen påse at arbeidslivskriminalitetssentrene samarbeider med universiteter og høyskoler for å gi fremtidens byggeledere, bedriftseiere og andre kunnskap om hva de må gjøre for å sikre seg mot at kriminelle gjør den hvite økonomien «grå».
10. Stortinget ber regjeringen sikre at skattekrimenehetene i Skatteetaten, som er viktige for å avdekke arbeidslivskriminalitet, rustes opp, og at Skatteetaten får hjemler slik at de kan ta direkte beslag i utbyttet fra straffbare handlinger.
11. Stortinget ber regjeringen sikre at politiet setter av tilstrekkelige ressurser til å ta sitt ansvar i arbeidslivskriminalitetssentrene, og at politiet prioriterer etterforskning av arbeidslivskriminalitet.
12. Stortinget ber regjeringen sikre at arbeidslivskriminalitet ses i sammenheng med kampen mot organisert kriminalitet for å avdekke bakmenn og nettverk som står bak.

27. februar 2018

Hadia Tajik

Lise Christoffersen

Arild Grande

Eigil Knutsen

Lene Vågslid

Jan Bøhler

Rigmor Aasrud

Ruth Grung

Åsunn Lyngedal